

Poljane

18

Na naših glasbenih in narodopisnih popotovanjih smo ničkolikokrat naleteli na ljudi, ki skrbno ohranjajo slovensko narodno izročilo. Posebno nas je razveselilo, če smo med njimi srečali tudi mlade, saj nas je to utrdilo v zavesti, da pri narodopisnih prizadevanjih med svojo generacijo nismo osamljeni ter

Milan Plešec pri poslikavi panjske končnice. V ozadju del njegove zbirke izvornih panjskih končnic in ključev.

da življenje in delo naših prednikov še ne bosta tako kmalu zatonila v pozabo.

Od teh naših naključnih znancev vam tokrat želimo predstaviti Milana Plešca iz Poljan pri Šentvidu. Če bi ga obiskali pred kakimi desetimi leti, bi se verjetno na široko razgovoril o svojih dveh konjičkih: zeliščarstvu in zbirateljstvu narodopisnih predmetov. Tudi dandanes mu ne moremo očitati redkobesednosti, le da o teh dveh dejavnostih govori s čisto drugačnega vidika: postali sta mu namreč osnovni življenjski poklic.

Milanov rod izhaja z ene starejših poljanskih kmetij, sam pa stanuje na Hafnerjevi 2, nedaleč stran od vaškega jedra. Tu ima urejeno obrtno delavnico z dvema dejavnostima: predelavo zelišč in izdelavo dekorativnih izdelkov (spominkov). Z nabiranjem zelišč se je pričel ukvarjati že v najstniških letih, prav tako pa tudi z zbiranjem panjskih končnic, starih kmečkih skrinj, slik na steklu ter starinskih ključev. Vse skupaj bi lahko ostalo le popoldanski konjiček, če se ne bi po končani gimnaziji odločil za študij farmacije in ga tudi uspešno končal. Po diplomi se je zaposlil kot zastopnik Alkaloida, znane tovarne zdravil, in na tem mestu ostal sedem let. Medtem je poleg zbiranja panjskih končnic tudi sam poskusil z njihovo izdelavo in poslikavo ter kmalu s to dejavnostjo odprl popoldansko obrt. Izdelke je prodajal preko podjetja Dom v Ljubljani, s katerim še danes lepo sodeluje. Panjske končnice, ki jih izdeluje Milan, so kopija motivov, zbranih v domači okolici in

široj po Sloveniji. Veliko se je poglobljaj v strokovno literaturo, zato mu je Etnografski muzej zaupal poslikavo čebelnjaka pred Jurčičevo hišo na Muljavi. Izdelal je tudi precej slik na steklo, ki so slovenska posebnost ter poslikal razne kmečke zibelke ter skrinje, od katerih smo nekatere lahko videli v oddaji Srečanje, kjer jih je Trefalt uporabil za nagrade tekmovalcem.

Zadnji dve leti pa je zeliščarstvo postalo Milanov glavni poklic. Skupaj z ženo Bogdano, diplomirano biologinjo, se je odločil za načrtno predelovanje zelišč. V njenem laboratoriju so nastali številni izdelki, ki so uspešno prodrli na slovenski trg: čaji, tinkture, začimbe, zeliščna kozmetika, šamponi, peneče se kopeli, mazila, kreme, japonsko mazilo itd. ... V lični embalaži in pod zanimivim imenom »Gaj« jih boste lahko našli v marsikateri drogeriji, trgovini z zelišči ali pri njem doma. Lastnega lokala v Ljubljani žal še nima, čeprav ima tudi to v načrtih za prihodnost.

Predelava zelišč ter izdelava panjskih končnic in drugih spominkov sta torej iz preprostega Milanovega hobbyja postali poklic, od katerega danes tudi živi. Nedvomno mu bo zeliščarstvo uspevalo tudi v prihodnje, saj je na Slovenskem postalo že domala modna zadeva, potem ko izdelki znanih tovarn niso vselej nudili prave in za zdrave nenevarne pomoči. Milan ima povrh vsega tudi urejena gojišča zelišč v Sloveniji in na morskih otokih, od koder črpa sveže zaloge za svoje preparate.

Tudi pri izdelavi panjskih končnic ter poslikavi skrinj, zibelk ter slik na steklo se mu ne piše slabo. Pri tem poslu je namreč eden redkih v Sloveniji. In da ne bomo gledali samo na komercialno plat njegove dejavnosti, mu lahko štejemo v zaslugo, da je ohranil marsikateri motiv iz te zanimive slovenske narodne umetnosti. Če za nič drugega, mu moramo biti hvaležni vsaj za to njegovo prizadevanje.

Andrej Mrak

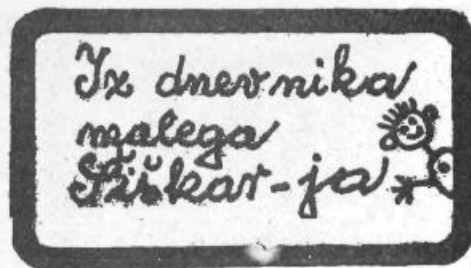
Obvestilo

»Vojaške invalide in borce NOV občine Ljubljana-Siška

obveščamo o poenostavitvi postopka za pridobitev ortopedskih pripomočkov.

Z novim letom 1985 je v pritličju rehabilitacijsko-aplikacijskega centra Zavoda za rehabilitacijo invalidov v Ljubljani začela delati SPECIALISTIČNA AMBULANTA ZA ORTOPEDSKE PRIPOMOČKE, in sicer vsak dan (razen sobote in nedelje) od 8. do 11. ure.

Za vojaške invalide in borce, ki so oproščeni participacije, je postopek poenostavljen, tako da se pregled in določitev ortopedskega pripomočka lahko opravi brez napotnice splošnega zdravnika. Pregled in določitev ortopedskega pripomočka sta možna brez predhodnega naročanja.

Nedelja

Naš ata je zagrizen vrčkar in odkar je postal celo organizirani vrčkar, ga doma sploh ne vidimo.

Sprva je bila mama vesela, saj je že začela računati, koliko bo prihranila, ker bomo zelenjavo pridelali na lastni parceli. Paradižnik — toliko, solata — toliko, kumare — toliko, fižol — toliko. Prima! Ata je bil takšnih računov seveda tudi vesel, govoril pa je tudi nekaj o rekreaciji, o zdravem duhu v zdravem telesu ipd. Jaz kakšnega posebnega stališča nisem imel, upal sem le, da bo iz strašnih prihrankov tudi meni kaj kapnilo in bom vendarle prišel do kolesa.

Zdaj je sicer še zima, toda nič ne kaže, da bo spomladi drugače. Ata po kosilu odide, pozno zvečer pa pride. Pa odide, pa pride. Postal je namreč vrčkarški funkcionar in kupil si je novo aktovko, da v njej prenaša vse dokumente, sklepe, zapisnike, poročila, dopise.

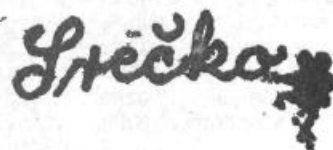
Zadnjič se je ves mesec ukvarjal s proučevanjem, kateri aktiv vrčkarjev je pravi, kateri ni pravi in katerega bi bilo treba razpustiti, politično ožigosati in morebiti člane celo vreči v ječo. Recimo. Seje, na katerih so analizirali razmere na področju organiziranja vrčkarstva, so bile maratonske, vendar nihče ni hotel priznati, da ni pravi, da bi njegovo društvo morali razpustiti ter njihove člane, recimo, kar vreči v ječo. Začuda: vsi so bili najbolj pravi. A ni to hec?

Pred dnevi nas je obiskal Jožkotov ata in izjavil, da ustanavlja društvo vrčkarjev. Moj ata je skoraj ponorel in je mama oba nagnala z metlo, nakar sta se naprej drla v bifeju kot v dobrih, starih časih. Samo da sta se nekoč kregala zaradi politike, zdaj pa zaradi vrčkov.

Včeraj sta zakopala bojno sekuro. Sklenila sta, da boste v društvu uvedla enoletni mandat. Najprej bo eno leto predsednik moj ata, Jožkotov fotr pa generalni tajnik, nato pa bo moj sorodnik generalni tajnik in bo Jožkotov predsednik. Podpisala sta slovesni izjavi ter šla kar po snegu risat, kje bo kdo sadil solato in kje kumarice.

Ponedeljek

Danes je pripeljal pred naš blok buldožer in razril vrčkarstvo posestvo. Menda bodo tu gradili vrtec ali kaj. Mama se je ukrepa zelo razveselila, saj bo ata zdaj spet doma in mu ne bo treba hoditi na vrčkarške seje in simpozije. To je včasih še več vredno kot pet kil solate ali ustreznost količina fižola...

Ne prezrite!

Prispevke za naslednjo številko pričakujemo do 8. marca 1985